

IV. Ampumavarat.

Kovan patruunan muodostavat hylsy, sytytinhattu, ruutipanos ja luoti. Hylsyn takapäässä on uurre, johon patruunanvetäjä tarttuu. Sytytinhattua varten on hylsyn pohjassa lovi. Tästä menee pohjan läpi kaksi sytytyskanavaa, joiden kautta ruutipanoksen sytyttäminen tapahtuu.

Luodin muodostaa lyijyinen sydän, jota ympäröi nikkeloity tai kuparoitu teräsvaippa. Ilman kovaa teräsvaippaa ei luoti voisi seurata piipun kierkeitä eikä sen läpäisykyky olisi niin suuri.

Taisteluharjoituksissa käytetään n. s. *pamauspatruunia*, joissa luoti on puusta tahi pahvista.

Harjotuspatruunat ovat tehdyt messinkilevystä. Erotukseksi muista patruunista on niihin tehty pitkittäisiä vakoja.

Lataamista varten ovat patruunat kiinnitetyt kehyksiin. Kuhunkin kehykseen menee 5 patruunaa, joista ladattaessa 4 jää patruunalippaaseen ja yksi menee patruunapesään.

3. Venäläinen kolmen linjan kivääri, malli 91.

Nimitys „kolmen linjan kivääri“ johtuu siitä, että sen piipun läpimitta on kolme linjaa (1 linja on 2,54 mm.) yht. 7,62 mm. Se on makasiinikivääri. Kehykseen menee 5 patruunaa, joista ladattaessa 4 tulee patruunalippaaseen ja 1 piippuun.

Lukon osat ovat *kammio*, hylsynvetäjällä varustettu *lukonpää*, *yhdistyssäle*, *iskuri jousineen* ja *varmistin*.

Yhdistyssäle yhdistää lukonpään kammioon ja varmistimeen; siinä on edessä renkaanmuotoinen *yhdistyskappale* ja *nasta* lukon päässä olevaa vastaavaa syvennystä varten. Säleen takapäässä on haarukka varmistimessa olevaa viritysnystyrää varten. Säleen alareunassa on uurre, johon liipasimen *nasta* sattuu. Lukonpää tulee iskurin ja renkaanmuotoisen yhdistyskappaleen etumaisen putken päälle. Sen päässä oleva *nasta* tarttuu kammiossa olevaan uraan ja pakottaa näin sulkulaitteenpään kiertymään kammion mukana.

Lukon virittämistä varten on varmistimessa kolmionmuotoinen kohoke ja kammiossa vastaava syvennys. Lukon liikkeen taaksepäin rajoittaa liipasimen kanta.

Patruunalippaassa on *syöttäjä* ja *patruunanpidätin*. Syöttäjä on kiinnitetty lippaan pohjaan, joka voidaan avata ja irrottaa. Patruunanpidättimen yläosassa oleva koukunmuotoinen lisäke toimii samalla hylsyn ulosheittäjänä.

Venäläisen kiväärin *tähtäin* on n. s. *porrastähtäin*. Siinä eroitetaan: tähtäinjalusta, jossa on portaita 400—1200 arssinaa varten, sekä *tähtäinkehys*, jonka päällä on urna mainituilta matkoilta tähtäämistä varten. Tähtäinjousi pitää kehystä pystyssä 1200 arssinaa pitemmille matkoille ammuttaessa. Kehyksessä on edestakaisin siirrettävä asetin, jonka avulla tähtäin asetetaan eri etäisyyksille. Kehyksen takapuolella olevat numerot 13—28, uusimmissa kivääreissä aina 32 saakka, merkitsevät satoja arssinoita (1 arss. on 0,711 m.). Että nämä matkat saataisiin metreissä, ovat numeroilla osotetut luvut siis kerrottavat 0,70:llä. Vanhoissa

kivääreissä on tähtäinkehys suora, uusissa hiukan kaareva. Vanhat kiväärit ovat pyöreä-, uudet teräväkärkisiä luoteja varten.

Yleensä ei venäläinen kivääri 91 ole niin tarkka kuin saksalainen 98. Tämä johtuu osaksi siitä, että niiden tähtäinlaite on tarkistettu ampumista varten pistin kivääriin kiinnitettynä, joten ilman pistintä ammuttaessa tavallisesti laukaisupiste on sattumapistettä paljon alempana ja hiukan vasemmalla. Toisena synä on se, että tähtäinkehys ei useinkaan ole aivan tukevasti kiinni, vaan se saattaa liikkua 100 m:n matkalla 100:1 mm. = 10 cm:n leveyshajotuksen, 400 m:n matkalla 40 cm. j. n. e.

4. Jalkaväen harjoitusohjesääntö.

Johdatus.

1. Ohjesääntö sisältää määräykset opetusta varten sekä jalkaväen taistelun johtavat näkökohdat. Koska tämä pääaselaji kuitenkin melkein aina taistelee yhdessä muiden aselajien kanssa, on näidenkin toiminta otettu huomioon, mikäli sillä on merkitystä jalkaväen taisteluun nähden.

2. Sota vaatii rautaista mieskuria sekä kaikkien voimien jännittämistä. Erikoisesti tarvitaan taistelussa ajattelevia, itsenäisyyteen kasvatettuja johtajia sekä omintakeisesti toimivia miehiä, jotka rakkaudesta sotaherraansa ja isänmaahan vielä silloinkin toimivat lujan voittamistahdon elähtäminä, kun johtajat jo ovat kaatuneet.

3. Sodassa on ainoastaan mutkattomilla muodoilla menestystä. Senvuoksi onkin ainoastaan sel-